

מאת המחבר

סיפור התקרבותי לרבנו נחל נובע מקור חכמה
רבי נחמן מברסלב זיע"א

על ידי מהר"ר ישראל זצ"ל המכונה קארדונר.

לא באתי לספר כאן אלא מעט מן המעט ממה שראו עיני מאורו של רבנו זיע"א שזרח על אחד מגדולי חסידי ברסלב שזכיתי להיות במחיצתו, וראיתי במו עיני את עבודתו ואמונתו. יהי רצון שהאור הזה (של רבנו ז"ל) יחזיר את כל באי העולם למוטב, והעולם השרוי בחושך יזכה באור הגדול ויקוים בנו מקרא שכתוב ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים, אכי"ר. כל ימי חיי השתוקקתי לספר את ענין התקרבותי למורי ורבי הרה"ח מהר"ר ישראל זצ"ל שעל ידו זכיתי ונתקרבתי לרבי ר' נחמן מברסלב זיע"א.

מנעורי חנני השי"ת בנפש מתגעגעת להתקרב להשי"ת. אבי וזקני ואבות אבותי בטבריה היו חסידי קרלין, וגם אני מהיותי ירא שמים הייתי קשור מאד בחסידות קרלין. אבל מאחר שהיו לי מלחמות קשות בעניני עבודת ה', וכדרך כל הנכנסים לעבודת-השם ובפרט המדקדקים ביותר בעבודת-ש' שעבר עליהם מלחמות ומניעות ועליות וירידות וכו' הייתי זקוק לכלים, לעדות והתחזקות והתאמצות כדי להתגבר במלחמות היצר. וחפשתי רפואה לנפשי עד שהייתי מבזה עצמי בפני גדולי החסידות זקני הדור ובעלי המקובלים. תמיד הייתי רובץ אצלם והייתי מתלונן על נגעי נפשי, כי יראתי השי"ת והייתי בבחינת אוי לי מיצרי אוולי מיוצרי, ולא היה לי סיפוק נפש. אני הייתי מספר להם את כל נגעי נפשי ולהם לא היו הרפואות לרפאני. פעמים אמנם הייתי מתעורר, אבל רפואה ממש לא מצאתי. ומכאן ראיתי במו עיני שאין הקב"ה מקפח שכר כל בריה. כי היתה לי מסירות נפש כזו שגיליתי את כל נגעי לבי, ובשכר זה זכיתי להתקרב לרבינו נחל נובע מקור חכמה.

הסיבה הראשונה להתקרבותי היה על ידי זה שמצאתי בישיבה בין פחי האשפה ספר בין "שמות" הגניזה. בלי התחלה ובלי סוף, ומפני שאסור להחזיק ספרי קודש בבזיון לקחתי את הספר כדי לשימו בגניזה. לקחתי "השמות" והסתכלתי בהם. ובהיות שהתגעגעתי מאד לספרים כדי לקרר את צמאון נפשי מעט, קראתי בו ומצאתי ששמו הוא "השתפכות הנפש". כשמו כן הוא. תמיד הייתי קורא בספרים, אך כשמצאתי את הספר הזה חשבתי אולי זימן לי השי"ת עלים אלו שיהי' רפואה לנפשי, ושוב לא

גנותי אותם אלא החבאתי אותם אצלי והייתי הוגה בהם יום ולילה. ובאמת
היו רפואה גדולה לנפש. אחרי הבר מצוה שלי למדתי בישיבת רבי מאיר
בעל הנס שהיתה עומדת חוץ לעיר בין ההרים, והספר הזה מילא את לבי
התלהבות, שכן רבינו ז"ל אומר שע"י תפלה והתבודדות אפשר לבוא לכל טוב
בגשמיות ורוחניות. ושעקר התקרבותי להשי"ת עי"ז דייקא. ובספר הזה היו
לימודים על כך. והיות שהישיבה היתה במדבר הייתי יוצא עם הספר "השתפ"י
כות הנפש". והיות שלא ידעתי מי חיבר את הספר, כי עדיין לא שמעתי מחסי-
דות ברסלב ולא כלום, אע"פ שכבר שמעתי על שיטות שונות שבחסידות.
אבל מחמת שרציתי להציל את נפשי ורציתי לקיים את דברי הספר, הייתי
עוסק בתפלה והתבודדות והתבוננתי בו באמת הטהורה וראיתי שזה מציל
אותי, ורק הכוח הזה של פשיטות ואמת פעל עלי יותר מניסים ונפלאות. שהרי
זה נס גדול מהכל שאדם יטה בחירתו, הרי זה דבר גדול ונפלא.

מרוב השתוקקותי שהי' לי מן הספר הזה הי' אצלי תמיד כמו דבר חדש.
והייתי מסיימו וחוזר ופותחו ולומד בו תמיד, והוא הצילני מכל רע ונתגלה
לי ממש אור חדש, והרגשתי בעצמי שנשתנית שינוי גדול כרחוק שמים
מארץ. ואע"פ שלא ידעתי מי הוא מחבר הספר הזה, הרי הפעולות שלו עלי
היו טובות ונפלאות.

יום אחד נכנס אצלי חסיד קרליני וכשראה את הספר בידי אמר לי, האם
בספר כזה אתה מעיין, וכו' הלא זה מספרי ברסלב? אמרתי לו אם אין
רצונך בו אל תעיין בו, אני אעיין בו. (אז שמעתי לראשונה כי יש חסידות
ברסלב) והחזקתי בידי את הספר חזק. אבל הוא הוציא מידי את הספר בכוח.
אבל אני שכבר ידעתי את הספר בעל פה הייתי ממשיך בהתבודדות,
אבל לאחר ששמעתי השם ברסלב ביקשתי רחמים מאת השי"ת, לקרבני אליו
שיזמין לי את ספרי מוהר"ן, אמרתי בלבי, אם יש התנגדות כזאת, סימן שזה
ענין גדול. והתפלאת שלי פעלו.

ועכשיו נפתח בסיפור על מר"ר הרה"ח ישראל ז"ל. ר' ישראל ז"ל היה
מחסידי ברסלב. ואילו הי' אפ"י בימי מוהר"ן היה גם אז חידוש נפלא. אין
לתאר את כל מה שראיתי אצלו. בשבילו לא היה קיים כלל כל העולם הזה.
לא משפחה לא אשה ולא בנים. ועבודה כזאת ותפלה כזאת לא ראיתי מעודי,
וכשהי' עומד בתפלה הי' הכל בעיניו כלא כלום. הוא הי' חידוש גדול, ואעפ"י
שחסידי טבריא היו אנשים שהתנגדו לחסידות ברסלב אבל אותו העריכו
מאד, כי בכל מעשיו הי' מקדש השם. על פניו הי' שרוי חן דקדושה, מפני
שקדושתו וחסידותו וצדקתו עם ה' ועם כל בני אדם, ועבודתו את ה' בהתלהבות
וחיות נורא ונפלא. כל מי שפעם ראה אותו ואפילו מי ששמע רק את
שמעו ואפילו המתנגדים הכי גדולים היו מתבטלים מפניו והוקירו אותו
מאד. הוא הי' יושב במירון ובני ביתו היו בצפת. ביום ששי הי' בא לביתו.

(במירון הי' בחינת עולם הבא כי לא הי' שם שום נברא והישוב קטן ורק בערב ר"ח היו באים לשם מעט אנשים) וה' תמיד על הציון הקדוש של רשב"י ועוסק תמיד בתפלה והתבודדות, לפי דעת עצת רבינו ז"ל. ובהיות שבקשתי מהשי"ת שישלח לי מי שיקרבני לחסידות ברסלב, חשבתי כיצד יזדמן לי אדם כזה שיצא ממירון ששם מקום עבודתו ויבא לטבריי'.

והנה אירע שבאותה תקופה התחיל ר"י ז"ל לסבול מכאבי, רבמטיזם, והכאבים היו גדולים כל כך שכבר לא הי' בגדר האפשר לו ללכת להתפלל ולעבוד את הי"ת, כי הרגיש כאילו חותכים כל אבר בסכינים חתיכות חתיכות, וחשב בלבו אולי זה הוא רצון ה' שיסע לטבריי', ואולי שם לא יסבול כ"כ כאבים. אבל כל זמן שלא ידע בבירור שכך רצון היש"ת לא רצה לעזוב את מירון. ואמר, להיפך יש להישאר במירון ולבקש מאת השי"ת שיעזור לו. והיו לו ספקות הרבה זמן, אבל לבסוף כשכאביו התגברו, אמר, משמע שכך רצון היש"ת שיסע לטבריי'. עד שקיבל הארה במוחו והחליט לנסוע לטבריי' בלי שום פקופוקים. ולאחר שגמר בלבו, אמר ועשה. בחינת וישכם אברהם בבקר. והקב"ה סיסב הסיבות שנזדמן אלי.

וכך הי' המעשה. הורי היו עניים מרודים. הם היו טוחנים קפה, ומרויחים את לחמם בצמצום גדול. אבל במלחמת העולם הראשונה נגמר הקפה הזה ונשארנו בלי פרנסה. ובביתנו התגדל פעם קרובנו, בן אחי אמא שבביתם בילדותו שמו הי' חי בנימין ברזל, ואמי היתה לו לאם. כשסיפרה לו שנשארנו בלי פרנסה הציע לה לאפות לחם. שאלה אמי, מהיכן אקח קמח? אמר לטוחן שיתן לה קמח באשראי, ואמי התחילה לאפות לחם. זה הי' ביום ראשון. והנה ביום חמישי בלילה פגש ר' ישראל בבנימין הנ"ל ונתן לו שלום. ר"י החזיר לו שלום, ואמר לו עשה מצוה והראה לי היכן משיגים לחם? בנימין שמח שנזדמן לו קונה ושלחו מיד לבית אמי. ביתנו הי' מטופל בילדים קטנים. וגם בזה ראיתי השגחת ה' שנשאר עוד כבר לחם בבית. כשהופיע בבית וראיתי צורתו היתה לי ההרגשה שהוא אחד מל"ו צדיקי הדור הנסתרים, וכך אמרו עליו הרבה מגדולי הדור ההוא, וידעתי שאצלו אמצא רפואה בשלימות.

אבל חשבתי בלבי כיצד אקשור עמו שיחה, והרי אחד מל"ו יכול מחר להעלם ולילך לירושלים עיר הקודש בקפיצת הדרך, וכיצד אשפוך לפניו את לבי. ובעוד שאני חושב ככה, נתן לי ר"י ז"ל את הכסף ושאלני האם אפשר לו ליטול הידים ולסעוד אצלינו. הרגשתי משיכה בנפשי אליו כמו מגנט, והרגשתי שהוא מכיר מחשבותי. ואעפ"י שהי' לילה, וחץ מזה הי' ביתנו קטן, והינו פורשים מחצלת שעליו ישנו כל הילדים ולא הי' מקום אפילו לשבת. וכשמעתי שהוא רוצה ליטול ידיו ולאכול כאן, חשבתי, כיצד? והרי אבא בודאי לא יסכים, כי אין המקום מתאים כלל לזה. שאלתי את אבא

ואמר, למה לא? אדרבה, הרי נשאר קצת בצל לתבל פתו וניתן לו. והייתי
תמה שכן הדבר, הלא למחר היו צריכים לקום מוקדם כדי לאפות הלחם.
ר"י ז"ל נשאר אצלינו ונטל ידיו. נתתי לו בצל לתבל הפת וסירב. אמר:
איני אוכל אלא לחם ותה. והי' לנו כירה על פחמים. בקושי הכנתי לו התה.
ומפני שחשבתי שעדיין בני הבית אינם ישנים אמרתי לר"י בלחישת.
הידעתם? השי"ת שלח אתכם אלי כדי להציל את נפשי. ר"י התרגש מזה.
שהרי ראה בזה נפלאות השי"ת.

ומאז נוצר הקשר בינינו. כשנטל ידיו אמר את הברכה בלי קולות.
אבל במתיקות כזו כמודה איש לחבירו על הטובה שעשה לו. נתרגשתי
מאד, ור"י הרגיש בהתרגשותי. הוא ראה גם אצבע ה' שסיבב כך שברגע
הראשון בא אלי, ולכן הי' מסור לי בכל לב ונפש. ואעפ"י שהי' אוהב כל
אדם מישראל, אבל הקשר שנוצר בינינו הי' חידוש גדול ועצום, ואין לשער
את האהבה והאחווה ששררה בינינו. אחרי שאכל ובירך שאלתי אותו היכן
ישן. אמר לי אישן בבית הכנסת. ליויתי אותו, ומיד כשיצאנו פרצתי בבכי.
רציתי שירחם עלי ולא יניחני לנפשי. ספרתי לו את כל הענינים וכיצד
מצאתי את הספר "השתפכות הנפש" ובקשתי מאת השי"ת איש שיקרבי
לחסידות ברסלב, ועכשיו רואה אני שתפלותי נתקבלו והשי"ת סיבב סיבות
נפלאות כאלו שבאתם לכאן, לכן אבקש מכם שתרחמו עלי ואקבל מכם
רפואה לנפשי. כששמע את הדברים נתרגש עוד יותר. ספרתי לו את נגעי
נפשי והוא האזין. אחר כך התחיל הוא לדבר והרגשתי מן הדיבורים שדיבר
ארוכה כזאת והתחדשות כזאת ורפואה כזאת שמיום שנולדתי לא הרגשתי
כאלה. והוא דיבר עמי על רבנו נחמן ועל ספריו ועל אורו הגדול שעשוי
לרפא את נגעי הלב. וכך הלכנו עד שבאנו לבית הכנסת של חסידי קרלין. לא
ידענו היכן המפתח. אחר כך הלכנו לעוד בית כנסת וגם שם היה סגור. והי'
בית כנסת שבו היו מתפללים הצדיקים הגדולים ר' מנדל מויטפסק ד"ל ור'
אברהם קאליסקר ז"ל וכו' בית כנסת זה עמד ליד הים ובחורף היו המים
גואים ונכנסים לתוך בית הכנסת, והשלחנות היו שקועים עד חציים במים.
והיו מוציאים את הספרים, ובית הכנסת הי' נשאר פתוח ומופקר. שנינו נכנסנו
לבית כנסת זה בתוך המים ועלינו וישבנו על גבי שלחן. ר"י הניחו ספריו
והטלית ותפלין, והוציא מכיסו נר וגפרורים שהיו עמו תמיד. אף שהדבר הי'
יקר מציאות עד מאד, פתח ר"י את הלקוטי' מוהר"ן חב' בסימן ד' כי מרחמים
ינהגם. ואע"פ שנמצאו בתוך המים והרטיבות, הוא לא הרגיש. אע"פ שיש לו
יד חולה, ולא אני הרגשתי במים. וכן ישבנו כל הלילה ועסקנו בתורה הזאת.
עד הבוקר. פתאום שמעתי קול אמי בוכיה וצועקת, היכן בני. ראיתי שגרמתי
צרה גדולה. שהרי אם לא מעבדים את הבצק ביד, האו מתקלקל.
ואכן, כשחזרנו לבית, היה חורבן גדול. כל הבצק צף ועלה על גדותיו והיו

לי צרות גדולות בבית, וצעקו עלי למה הלכתי. אני לא הייתי אשם כי לא הרגשתי שהלילה עבר. ולי לא הי' שום ספק שהוא מצדיקי הל"ו הנסתרים והתורה שלימד אותי היה נפלאה מאד, אין לתאר ואין לשער. ור"י נשאר שם בבית הכנסת, וכשהאיר היום נכנס לבית הכנסת כדי להתפלל, ונתפרדה החבילה. אבל אח"כ הלכתי לבית כנסת של חסידי קרלין ושם מצאתי אותו. טבר"י היתה אז ישוב קטן, וכששמעו את קול אמי בוכי' וצועקת היכן בני, נבהלו כולם. וחשבו שאני מת, ובבוקר התחילו להתעניין. וסיפרה על יהודי אחד שבא בלילה וקנה לחם ואני הלכתי עמו ולא חזרתי, ובבוקר מצאה אותי יחד עם היהודי ההוא בבית הכנסת כשהוא מלא מים. אמי לא הכירה את ר"י אבל בני העיר הכירו אותו בתור חסיד ברסלבי, וכשבאתי אמרו כולם: הלילה "שמדו" את ישראל בר. ואז נודע לי שר"י הוא מחסידי ברסלב. ומאז לא נפרדנו יותר. אני ראיתי בזה השגחת הבורא שזימן לי אוצר חשוב כזה בביתי. וביחוד היתה התקרבות גדולה מצדו, וראה בזה השגחת ה', שהרי לא רצה להיפרד ממירון, והנה נודמן לידו נפש של נער בן י"ז המתגעגע לאמת. ונוצרה בינינו בבחינת מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה. אמרתי, אפילו כל העולם ינסה להפריד בינינו לא יצליחו.

וכך היינו תמיד יחד, אבל העולם היו מתנגדים והתחילו לדבר עמי דברי התנגדות וארס מר כלענה. אמרו, אמנם ר' ישראל הוא אדם גדול אבל זהו חסרונו. שהוא חסיד ברסלבי (זאת לא ידוע שכל גדולתו היא רק מחסידות ברסלב שממנה זכה לכל צדקתו וקדושתו וחסידותו וכו') וכשראו שאינם פועלים כלל בדיבורים אלה, הלכו לאבי וסיפרו לו על כך. אבי שהי' סגי נהור שמע אותם אומרים, הנה בנך נעשה מחסידי ברסלב המתגלגלים על ההרים, וכל הרביים התנגדו לחסידות זו, והוא עוד עלול לצאת מדעתו. ועכשיו אפשר עוד להצילו, ואילו אחר כך אהי' בבחינת כל באיה לא ישובון, ולכן ביקשו ממנו להשפיע עלי לעזוב את חסידות ברסלב. כששמעו אבי ואמי דברים כאלה, מפי חסידים המסיתים, נצטערו צער גדול, אבא היה סבור כי בודאי אשמע בקולו כשיאמר לי לעזוב את חסידות ברסלב, שכן אהבה גדולה היתה שרויה בינינו. אמר לי: אמנם אני קרליני, אבל אתה תוכל לבחור כל חסידות שהיא, בבקשה ממך רק לא חסידות ברסלב. אבל אני לאחר שראיתי כי הקב"ה סיבב סיבות כאלו שהזמין אותנו לפונדק אחד באורח פלא כזה וראיתי כבר את האור הגדול והרגשתי גודל רפואת וטובת הנפש שאין לשער שהי' לי מזה אמרתי לו: אבא, אין אני יכול לגלות לך את כל לבי אבל זאת תדע שבענין זה לא תשפיע עלי כלל. והיה הדבר קשה מאד בעיניו, כי בכל ימי חיי לא המריתי את פיו בשום דבר קל, כי כבדתיו מאד וביחוד שהי' סגי נהור, אבל בענין זה אמרתי לו, לא אוכל לשמוע בקולו. משראה דבר כזה, אמר בלבו אם כן העולם צודק, וקיבל יותר התנגדות כי ראה שזה דבר נורא. הוא ניסה לדבר

אתי ולשדלני בטוב וברע ולא הועיל. ואני הייתי אז חתן משודך. ואבא אמר שהוא מוכרח לצאת למלחמה על כך וכי הוא ידחה אותי מלהיות בנו ולא ישיא לי אשה, ולא ידאג לי ויוציאני מביתו. אבל אמי אמרה הרי הוא בנו ואנו צריכים לסבול. ומה יהיה אם יודע לאבי הכלה? כי הלא טבריי וצפת קרובית זו לזו, בודאי ישמעו על כך. וכך היה גטוש ריב במשפחה על כך, ובשבת עמד אבי וגירשני מן הבית. התישבתי בבית הכנסת שעל יד ביתו של ר' ישראל ז"ל. אבא שהי' סגי נהור הי' יושב בית, ואילו אמא היתה הולכת לגדולי תורה, והלכה גם לר' מרדכי סלונים שאהבני אהבת נפש כל ימי חייו, כי הייתי לומד אצלו משניות וזוהר, ולכן הלכה אליו להוועץ עמו מה לעשות עמי. אמר לה, שאבא צודק ויש לנסות כל מיני תחבולות כדי להרחיקני מחסידות זו, ואמר על חסידות ברסלב שיש בה כח משיכה, שאם נתפסים לה שוב אי אפשר לצאת ממנה. כששמעה אמא דבר זה נפל עלי' פחד גדול. אמר לה ר' מרדכי, שעצתו שתלך לר"י עצמו ותספר לו את מר לבה, שהיא ובעלה אנשים שבורים ורצוצים ולכן יעשה להם טובה ויגרש אותי מביתו. כשנכנסה לביתו ולבה היה מר מאד השתטחה לפניו בפישוט ידים ורגלים ובכתה בכי תמרורים, כבוכה על המת, וספרה לו את כל צרת לבה. אמרה: הרי אתה יהודי כשר, רחם עלינו כי זה פיקוח נפש ממש. הרחק אותו ואל ילמד עמך. האזין ר"י לדברי' בסבלנות רבה, והרי הוא ידע יפה שיש בינינו קשר כזה שאפילו יבואו כל מלכי מזרח ומערב לא יוכלו להפריד בינינו, אמר לה: אני איני מגרש שום יהודי מביתי. אם רצונכם לשמוע עצה טובה של ידיד, הניחוהו לנפשו ואל תפריעו לו, והניחו את הענין. כששמעה אמא דבריו, חשבה שהנה הקסם הזה שדיבר עליו ר' מרדכי כבר פעל את פעולתו, ומרוב צער פרחה נשמתה. וכל אותו הזמן ישבתי בבית הכנסת בסמוך לבית ר"י כנ"ל, ושמעתי כל הקהל אומר, רבקה מתה. גם ניסו לשפשף אותה בכל מיני משקים המעוררים, ולשוא. ואני שמעתי אומרים, ראיתם מה שעולל לה בנה? והייתי שבור ורצוץ והתחלתי לחשוב בלבי, אולי באמת עשיתי עול שציערת את הורי, והרי יכולתי לעת עתה לדחות את הדבר ואח"כ להיות חסיד ברסלבי. כעבור שעתים התחילו לראות בה סימני חיים. ברבינו ז"ל, שהרי הי' יכול להיות חילול ה' נורא ח"ו, אילו לא היתה מתעוררת. הי' זה מעשה של תחיית המתים ממש, כיכל השפשופים לא הועילו זמן רב היתה רצוצה מזה בכאב איברים שאין לשער. ולאחר שראיתי שיש לי שוב אמא, אמרתי בלב אולי אוותר על כל זה, שהרי היא עלולה להיכנס עוד פעם למצב כזה.

והנה סיבב הקב"ה ועשה עמדי עוד חסד, שנתארסתי לפני שנתקרבותי לחסידות ברסלב, שכן אחרי התקרבותי לא היה לי שום תקוה למצוא בת-זוג בתוך ההתנגדות הזו ששררה בעיר לחסידות ברסלב. וכשבאו וסיפרו

הדברים למחותן שלי אמר, אל תדאגו, כי אחרי הנשואין אשתו בודאי תמנעוהו
מכך. והנה ההתקרבות היתה בחורף וזמן החתונה נקבע לאלול, ואז היה
רעב כזה וחושך, והמחותן שהיה איש ישר ויר"ש כתב לנו כי לא יוכל לעמוד
בהתחייבות, כי אין לו כסף לא להלבשה ולא לנדוניה. אבל ר' ישראל רצה
שאהי' אדם כדי שאוכל לקבל אורו של ר' נחמן ולא אהי' פלג גופא. והיתה
לו על כך הרבה התבודדות והיה נוסע ממקום למקום ומשתדל עבורי ומסר
כסף להורי שילבישוני ויכניסו אותי לחופה בזמן. הוא נסע לצפת, ואני
כתבתי מכתב למחותן בשם הורי שהם רוצים שהחופה תתקיים במועד שנקבע,
ואני מצדי מוותר על הנדוניה. ואמנם בעוה"ת נתקיימה החתונה. ור"י ישב
בטבריה כל החורף עד סמוך לפסח, ולא נסע הביתה אע"פ שהי' לו בית וחמשה
ילדים, כי ראה השגחת ה' בהתקרבותנו. ואף אני לא רציתי להפרד ממנו.
באלול הייתי צריך לנסוע לחתונה. אמרתי בלבי מה יהי' עכשיו, שהרי
אם אסע שוב לא יהי' לי אפשרות להפגש עם ר"י. וכאן עלי לספר עוד ענין
בקשר שבינינו. לאחר שראיתי מניעות כאלו, חששתי שמא תתפרד ח"ו
החבילה, בקשתי את ר"י שנעשה תקיעת כף בינינו כדרך שנתקשרו רות
ונעמי ולא ניפרד מזה בשום אופן, וצריכים אנו להיות תמיד בעיר אחת
ולהפגש לשיחות ולימוד ועבודת ה'. הדבר נשמר בינינו בסוד. התקיעה כף
עשינו ליד קברו של רבי עקיבא. כי אז התפללנו בבכיות ובהתעוררות
גדולה. אמרתי, עכשיו הזמן לתקיעת כף. ובאותו היום שנסענו לצפת ואמא
היתה סבורה שהנה סוף סוף יתבטל הקשר עם ר"י, והנה באמצע הדרך ראתה
את ר"י ובני ביתו כשהם נוסעים אף הם לצפת.

ובצפת התחילה מלחמה חדשה מצד חותני והמשפחה ומצד נכבדי העיר
והשוחטים, והגעתי לשפלות כזאת שפרחחי העיר היו זורקים בי אבנים
וקליפות והיו קוראים אחרי מלא. ואני כמעט שיצאתי מדעתי. משראה
חותני כך הפעיל לחץ על אשתי נ"ע שתגרש ממני. אבל היא אמרה: זה
חלקי וכך יהי'. ואני ראיתי בזה חסד גדול מאת השי"ת. נאלצנו למצוא
מקום שנוכל לחיות באין מפריע, והנה על יד בית ר"י היה חדר קטן. ר"י ז"ל
שכר החדר בשבילנו והוא הי' בשבילנו האב והאם והדואג לכל מחסורינו.
הוא עצמו הי' אוכל פירורי לחם, אבל בשבילנו דאג ושיהי' לנו מן המובחר.
אבל השנים האלו של התקיעת כף היו שנות חיים אמתיים שלא מעלמא הדין,
עד שהתחיל ר"י לומר לי שהוא מרגיש שזמנו קרוב ליפטר מזה העולם. והוא
רואה בעיניו שעתיד לירד לעולם חושך גדול של האמונה שאין לשער
ודבר על כאב זה המדאיב לבו ועל הצער הגדול שהוא מרגיש. ואני לא יכולתי
להשלים עם זה, כיצד יעשה השי"ת דבר כזה בעיצומה של העבודה שלנו. אבל
ראיתי שהוא צודק, ובכל פעם שהי' מרגיש לא טוב הי' חושב שהנה קרוב
קצו והוא נפרד מן העולם. ובתוך אותן חמש השנים של התקיעת כף, עברו

עלינו כל כך הרבה נסיונות, והי' אז רעב ומלחמה ולא זכיתי ללמוד הרבה ממנו, אבל עצם היותי עמו הי' לימוד גדול ועצום. ראיתי את האמונה והבטחון והמדות היקרות שמהן יש לי לכל ימי חיים, ומזה מוצאת נשמתי חיות להחזיק אותי, ומזה אני תמיד יודע יותר ויותר על רבינו רבי נחמן ז"ל.

כשהאנגלים נכנסו לטבריי' היתה אז מגפה של חולי רע (ה' ישמרנו) וכל ילדיו של ר"י נפטרו במגפה, ונשאר לו הבן האחרון שהי' כבן י"ב. ר"י קיבל הפורענות בעוז ובבטחון. בסוף נפטר אף הוא ואמר שהוא לוקח את המגפה ותעצר המגפה. וכן היה. ונשארתי כערער בערבה. אחרי זמן הייתי נוסע לירושלים כדי לקבל את תורת החסידות מזקני ברסלב שהיו שם, שהיו אנשים יקרים מאד.

עכשיו אני רוצה לספר עוד על ר"י שהי' בבחי' קדוש בכל ימי השבוע ובבחי' קודש הקדשים ביום השבת. הוא הי' רואה את השבת ומרגיש אור השבת. הזמירות שלו והריקודים שלו היו נפלאים. והיינו רוקדים כל הלילה, ודבר זה הי' חדוש גדול כי לא ראו בשום חסידות רקודין כאלו. אף ראיתי בו אמונה ובטחון במדה שאין לשער ואין לתאר. ראיתיו פעם במירון עומד על הציון. והי' אז יום חורף והוא עמד כל היום על יד הציון. הוא עמד בצד אחד ואני עמדתי בצד השני וקראנו תהלים. הדברים היו גחלי אש ממש וביראה ובדבקות ובמתיקות כזו שמעולם לא שמעתי תהלים כזה. ואף שדרך הבכיות שסוף סוף נגמר המקור, ואצלו היה כל הזמן הולך ומתגבר, ודמעותיו שטפו את הציון עד שהי' הציון רטוב כאילו שפכו מים. כל זה ראיתי במו עיני.

פעם הלכנו למושבה אחת ובדרך הי' שטפון (שקורין "שבר ענן") ונעשה כמו מבול והי' בור גדול, והיינו הולכים ובוססים ומנסים להציל את עצמנו, וכך עברו כמה שעות עד שראינו אור נר. נכנסנו, וכשראה בעל הבית את מצבנו נתן לנו מיד בגדים להחליף והגישו לנו תה. ור"י עמד להתפלל מעריב. חשבתי בלבי כי בלילה הזה ודאי לא יוכל לקום לחצות אחרי כל מה שעבר עלינו, כי אני אף שהייתי אברך לא הייתי יכול להניע אבר. סידרו לנו את המטה. והנה לא עבר הרבה זמן ור"י התגבר כארי וקם. וחצות כזה שערך אז לא ראיתי בכל ימי חיי. אחרי כן נגש לשלחן והדליק נר. ואני התהפכתי על משכבי ולא יכולתי למצוא מרגוע לנפשי. עמדתי אף אני ונתקרבתי לדלת בחשאי. וראיתי את השלחן רועד וכאילו הי' מכונה גדולה ועצומה והכל הזדעזע. נפלה עלי בושח וחרפה ונתביישתי לגשת אליו. התגברתי ונגשתי אליו וראיתי כי פניו זוהרים. וכשראיתי את הצורה נסתלקתי מרוב בושח. בבוקר התפלל כדרכו ותיקין, והתפלה היתה במתיקות כזו שכל בני המושבה שיצאו לעבודה נעצרו ליד הבית והיו מאזינים בחרדת קודש

לתפלתו. ואני הייתי עמו בבית אחד. ואני חשבתי פן עוד מעט יגדע מרוב
מתיקות וביחוד כשאמר ברכות וקריאת שמע. הוא הי' גודע
כתינוק המגיע לכלל בכי' עצומה (שקורין פארגעהן). אחד התפלה נכנס
הבעל הבית ועמד לפניו כמו בפני מלך, והכין לו שלחן מכל טוב וביקשו
לבוא ולסעוד. ובני הבית, הנשים כיסו את זרועותיהם בכל שבא לידם, במגבות
וכיו"ב מרוב חרדת קודש. ר"י אמר לבעל הבית שיסלח לו, כי אינו סודע
אלא לחם ותה. ולא מחמת חשש של כשרות שהוא חושד ח"ו. אלא זהו מנהגו.
בנעוריו היה ר"י אהוב על כל בני עירו. אביו הי' סוחר גדול ור"י הי'
מנהל את כל המסחר, כי הי' בעל צורה. וסיפר לי שלבו הי' בוקר תמיד
ומשתוקק ליראת שמים. והי' נכנס למחסן הסחורות ובין החביות היה מתבודד
וצועק מעמקי הלב ומתחנן שיזכה להיות איש כשר ואמת. כל אחד מן הבע"ב
רצה ליקח אותו לחתן. הוא הי' מבקש רמים בהתבודדות עוד לפני שנתקרב
לרבינו רנ" ז"ל מברסלב והתפלל על יר"ש. ופעם הפש בין השמות ומצא
דבר מר"נ ואף הוא לא ידע מיהו מחבר הספר, ורק אחד כך גודע לו שזה
מספרי רבנו הר"נ מברסלב, וקיבל השם חסיד ברסלבי. ואביו ביקש ממנו
להימנע מזה ולא היה יכול לפעול, עד שהדיר ממנו הנאה מירושתו, ואז הלך
לאומן וישב שם הרבה שנים ושם נשא אשה. אח"כ חזר בו אביו מהתנגדותו.

לר"י היו כמה כינויים. שם משפחתו הי' הלפריין וקראו לו גם הקרדוני על
שם עירו. בירושלים, צפת וטבר"ה היו קוראים לו ר' ישראל ברסלבר, וכן
על מצבתו: פ"נ ר"י ברסלב בר' יהודה הלוי.

ורוצה אני עוד לספר פרשת התקרבותו של גר אחד, וכן הי' מעשה. בטבר"ה
הי' גר אחד שבא מרוסי'. הוא הי' צדיק גדול. הוא הי' נוהג לומר את כל
הסידור ופניו היו מאירים מיראת שמים. הוא הי' בעל גוף גדול. פניו היו
כפני הארי והי' מתגולל בבית של הכנסת אורחים. כי אז הי' רעב גדול ואיש
לא קיבלו לביתו, כי מאכלו הי' ככר לחם לסעודה, ומי הי' יכול לעמוד
בזה באותם הימים. והואיל ומדת הכנסת אורחים של ר"י הי' עד אין לשער,
קבע לאורח מקומו בביתו. ובהיות שלא הי' לו להחליף כותנתו הי' גודף
ריח זיעה איום ממנו וכתנתו נעשתה עבה כמו צור. ואיש לא הי' יכול לעמוד
על ידו. כשהגיע ערב הפסח הלך ר"י אצל סוחר והומין עבורו מלבושים
חדשים והוא התלבש ורחץ והי' אורחו כל ימי הפסח. בליל הסדר נודדותי
לגמור את ההגדה והלכתי אצל ר"י. ראיתי קהל עומד שם ובבית פנימה שרוי
אור גדול וריקוד ושמחה. כי הגר הזה מרוב שמחה שנכנס תחת כנפי השכינה
ונפל בחלקו להיות מקורב לר"י, ראה מתיקות כזאת וחיבוב המצוה התחיל
לרקוד מרוב שמחה, ובהיותו בעל גוף היה כל הבית מזודעזע. כשנגשתי לדלת
התביישתי ליכנס כי היתה שם השראת השכינה. אח"כ נכנסתי ואף נצטרפתי
לריקוד עד אור הבוקר.

אחרי שר"י נפטר הייתי קם בחצות והולך למקוה. ופעם אחת בחצות נרדמתי על יד הספר וראיתי שאני בתוך הים והגלים סוערים, והייתי כבר לאחר יאוש, כי אמרתי הנה אטבע. פתאום ראיתי בתוך הים, בנין, ונכנסה בלבי קצת נחמה וחשבתי אולי אצליח ליכנס לתוך הבנין. עליתי בכל כוחי במדרגות ושמחתי שמחה גדולה שניצלתי מן המים. נכנסתי לאכסדרה ושם היו הרבה חדרים, עברתי כל החדרים עד הסוף. פתחתי את הדלת האחרונה וראיתי זקן שזקנו הלבן יורד לו על פי מדותיו. היה בהם יופי וחן כזה שאין רואים. ופניו היו צעירים ונאים. נכנסתי והזקן היה יושב על הכסא, ואיש אחד הי' מסתובב אנה ואנה. כשנכנסתי נתן לי הזקן שלום עליכם ותפס ידי באהבה כזאת עד שנתעוררתי. התחלתי לחשוב מה פשר החלום הזה, ולא עלה בידי הפתרון. נכנס לי במחשבה ובקשתי רחמים מאת השי"ת, ולקחתי ספר אחד מן השלחן. פתחתי ומצאתי חיי מוהר"ן ומצאתי מה שכתוב שם כי יהיו מעשיו שיראו אותו בדמות זקן.

ורוצה אני לספר עוד על הימים שהייתי מקורב לר' ז"ל. בטבר"י הי' גר תלמיד חכם אחד מופלג בתורה ויראת שמים מאוד, מתלמידיו של החפץ חיים ז"ל, שהי' לומד בכל חודש הראשית חכמה וגומרו. אף שהוא ספר רב כמות, מלבד שהוא רב האיכות. הוא הי' סוגר את עצמו בתוך החדר ונוהם כארי בתוך שהי' לומד בראשית חכמה. וכל חודש הי' עושה סיום על ראשית חכמה ומאחר שאני הפשתי מזור לנפשי לפני ההתקרבות לר"י ז"ל, נקשרה ידידות בינינו. והייתי הולך אליו ולומד עמו. שמו הי' ר' צבי רונטל. ואח"כ כשראה את ההתנגדות לחסידות ברסלב ואת גודל מלחמתי וסבלי, נתעורר גם בו החשק והתחיל להתקרב לחסידות ברסלב, והיו לו געגועים להתקרב לר"י ז"ל. ואני שהייתי מיודד עמו הייתי נכנס לביתו ואמרתי לו אם רצונך לטעום טעם חסידות אגלה לך על אור כזה שאין דוגמתו. ושבחתי מאד את ר"י ז"ל. ואברך זה, דרכו הי' לילך בכל ליל שבת אצל חסידי סלונים, שם היו שומעים סיפורי חסידים, אני הייתי הולך לר"י ז"ל בפרהסיא, והוא הי' הולך בצינעא. כ הי' אומר בביתו, שהולך לחסידי סלונים, והוא הולך לר"י ז"ל. כשעברו כמה שבתות ולא הופיע, התחילו חסידי סלונים לשאול עליו. התחילו לעקוב אחריו ומצאוהו הולך לשם. ואז התחילו חוששים פן כל בני הנעורים יתקשרו עם ר"י ז"ל. ואז הפעילו כל הכוחות כדי לנתקו משם. והיו שומרים את צעדיו ולא הי' יכול להכנס עוד לר"י ז"ל. אבל לבו בער בו באש קודש. והחליט לילך לירושלים להצטרף שם אל חסידי ברסלב. הוא גלה לי את הדבר בצנעא. הוא הי' עני מרוד, אבל גבור כוח. והלך ברגל לירושלים מחוסר כסף לנסיעה. חותנו של ר' צבי ז"ל כששמע זאת הלך למוכתר והתלונן על חותנו שהניח אשתו ובניו ונסע. אמר: יש לאסור את ישראל בר שבודאי יודע הוא להיכן הלך. ר"י ז"ל הי' אזרח אוסטרי והי' חוק שאסור

לאסור אזרח אוסטרי אם הוא בביתו, ורק מן הרחוב אפשר לקחת אותו. אבל אני שהייתי אזרח טורקי לקחו אותי ואסרו אותי. ואח"כ הלכו כולם לבית ר"י ז"ל והתחילו לידות שם אבנים ושברו החלונות ועשו חורבן. והוא היה מתפלל בקול בוקע רקיעים כאילו לא קרה דבר. וכולם ששמעו, קיבלו הרהור תשובה. והמוכתר בא עם שוטר וחשב שימתין עד שיגמור תפלתו או יקרא אותו לחוץ ויאסור אותו. כל המתפללים משגמרו תפלתם יצאו מבית הכנסת וראו את כל המהומה, שאלו לפשר הדבר. הי' שם הרוקח ועוד שני בעלי בתים שנחשבו כבר מן החדשים. אבל מששמעו את תפלת ר"י ז"ל נתרגשו מאד ואמרו למוכתר שירפה ממנו. ונכנסו ודברו עם ר"י ז"ל ומאז נקשרה ידידות ביניהם.

אני נשארתי בתפיסה. נכנס הקצין וקשרו אותי ושוטרים עמדו על ידי ושאלו אותי היכן נמצא צבי רונטל? אמרתי להם שהוא הלך לירושלים. הלכו ומצאו את ר' צבי ע"י עפולה. אמרו לו ר"י ואני נמצאים בתפיסה ואתה מוכרח לבוא. במוצאי שבת חזרו עמו. ואז שחררוני מן התפיסה.

ביום א' נקראה אספה ובמעמד גדולי הרבנים ובראשם ר"מ קליער ז"ל נחתם כתב שלפיו מתחייב ר' צבי שלא לעמוד בתוך ד' אמות של ר"י ז"ל. ונתן ר' צבי ז"ל תקיעת כף על זה. אחרי המעשה בא לישיבה ואמר לי שיש לו מה לספר, וסיפר לי הדברים בחשאי. ואני נצטערתי על שלא היתה לר' צבי מסירות נפש. נכנסתי לעיר וספרתי הדברים לר"י ז"ל. כששמע זאת הוציא אנחה מלבו. לא עברו ימים אחדים וספרו שר' צבי נכנס לחולשה גדולה על הריאה, והרופאים אמרו שהוא מסוכן. וכל התשב"ר הלכו לקבר הרמב"ם להתפלל לרפואתו. וגם אני ור' ז"ל היינו שם. וגם אשתו של ר"צ היתה שם. כשספרתי זאת לר"י אמר לי רוץ ואמור להם שיקרעו מיד הכתב. ובהיות שעשה אותי שליח רצתי מיד לקיים שליחותו ושם מצאתי כל בני המשפחה וגם זקן מופלג אחד ור' קהת שמו שהיה מחסידי קרלין. וכששמע שר"י אמר כן אמר לחותן ר' צבי, שמע בקולו וקרע את הכתב. אבל חותנו לא רצה בשום פנים ואופן.

באותו לילה חלמתי שהייתי בשוק וגם ר' צבי הי' שם ודבר עמי. אמרתי לו מה אתה עושה והלא יסלקו אותך. אמר לי החלטתי לעבור על התקיעת כף ושום דבר לא יפריד בינינו. ופתאום נתעוררתי ושמעתי קולות שאומרים נפטר ר' צבי. ונפ' ר' צבי אז.

ואני מבקש רחמים מאת הב"ה שיזכני לראות באור ה' ואזכה להתקרב ולהשיג משהו מן האור הגדול שזורה בעולם ונזכה לביאת משיח צדקנו בב"א. וכמובא בספר המדות (אות צדיק סי' קנא) "ביאת המשיח תלויה בקרבת הצדיקים". (בסי' קנ"ב) "עיקר שלימות הנפש תלויה בקרבות הצדיקים" והשי"ת יזכני לזה בב"א.